

การทดสอบทัศนคติด้านความปลอดภัย

ทัศนคติหรือเจตคติ (Attitude) หมายถึงความคิดเห็นของบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเขาคิดอย่างไรกับเรื่องนั้น ดังนั้นทัศนคติด้านความปลอดภัยก็คือความคิดเห็นของบุคคลต่อความปลอดภัย ส่งสัญญาณให้รู้ว่า เขาเข้าใจเรื่องความปลอดภัยมากน้อยเพียงใดหรือมองเห็นความสำคัญของความปลอดภัยในระดับไหน?

ทัศนคติของบุคคลต่อความปลอดภัยเป็นข้อมูลที่มีความจำเป็นมากในการวางแผนจัดตั้งความปลอดภัยในสถานประกอบการ เนื่องจากเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือพนักงานโดยตรง ดังนั้น ก่อนจะเริ่มต้นร่างแผนงานจึงต้องมีข้อมูลก่อนว่า พนักงานในโครงการฯ รู้และเข้าใจเรื่องความปลอดภัยแค่ไหน? พวกเขาพร้อมหรือไม่ที่จะปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในแผน? เมื่อได้ข้อมูลตรงนี้มาแล้วก็จะเป็นประโยชน์มากเพราะจะทำให้สามารถประยุกต์และปรับปรุงแผนงานความปลอดภัยให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด นั่นคือเราควาช่วยไปกว่าครึ่งแล้ว และวิธีที่จะทำให้ทราบถึงทัศนคติของพนักงานได้อย่างละเอียดและทั่วถึง นิยมทำกันมากที่สุดคือ การออกแบบทดสอบทัศนคติด้านความปลอดภัยแจกให้พนักงานทำแบบทดสอบนั้นจากนั้นทำการตรวจประเมินผล

นอกจากจะเป็นการทดสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลและรายละเอียดในภาพรวมแล้ว การทดสอบทัศนคติด้านความปลอดภัยยังใช้ทดสอบเพื่อหาข้อมูลเฉพาะบุคคล เช่น พนักงานที่เข้าใหม่หรือที่เปลี่ยนตำแหน่งใหม่ สำหรับใช้ประโยชน์ในการคาดการณ์พฤติกรรมพนักงาน พร้อมจัดหาแนวทางการอบรมที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

ปกติแล้ว บททดสอบทัศนคติด้านความปลอดภัยจะต้องจัดทำขึ้นเฉพาะสถานประกอบการนั้นๆ โดยข้อสอบจะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสถานประกอบการ ทั้งในส่วนของอาคารสถานที่และลักษณะการทำงาน แต่บางแห่งอาจยังไม่พร้อมที่จะจัดทำขึ้นมาใช้เองได้ เราขอเสนอแบบทดสอบมาตรฐานสำหรับงานทั่วไป (เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานความปลอดภัย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช) เพื่อใช้ทดสอบพนักงานตามวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวมา

หวังว่าคงจะมีประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อย

แบบทดสอบทัศนคติด้านความปลอดภัย เลือกคำตอบที่คิดว่าถูกต้องที่สุดเพียง คำตอบเดียว

1. คุณเพิ่งเข้าทำงานวันแรกในโรงงาน หัวหน้างานได้มอบหมายให้คุณทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรซึ่งมีลักษณะคล้ายๆกับที่คุณเคยทำมาก่อน (สถานที่ทำงานเก่าในอดีต) แต่คุณไม่แน่ใจว่าจะทำงานกับเครื่องจักรนั้นได้ หัวหน้างานเข้าใจว่าคุณมีประสบการณ์มากกว่าที่คุณมีจริงๆ ดังนั้นเขาจึงสั่งให้เริ่มทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเขาก็เดินจากไป เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว คุณจะทำอย่างไร?

ก. เปิดสวิทช์เริ่มเดินเครื่องจักร เพราะคุณมั่นใจว่าคุณจะต้องคุ้นเคยกับเครื่องจักรตัวใหม่นี้ภายในไม่กี่ชั่วโมง

ข. เรียกหัวหน้างานกลับมาและบอกเขาว่าคุณยังไม่ทราบวิธีการทำงานกับเครื่องจักรที่ได้มอบหมายดังกล่าว

ค. มองคนข้างๆ ที่ทำงานกับเครื่องจักรที่มีลักษณะเหมือนกับเครื่องจักรของคุณ และพยายามทำตามเขา

2. มีชายคนหนึ่งกำลังคุมเครื่องจักรที่ทำงานอยู่ใกล้กับคุณ ในเวลาเดียวกันชายอีกคนหนึ่งต้องการจะหยอกล้อโดยเดินเข้ามาแล้วเอา

หนังสือตีกิ่งไม้ไปหูของชายที่กำลังคุมเครื่องอยู่นั้น คุณจะทำอย่างไร?

ก. ทำใจเย็นแล้วรีบเดินเข้าไปหาชายที่กำลังตีกิ่งไม้เพื่อบอกให้หยุดการกระทำนั้นเสีย
ข. ตะโกนคำว่า "หยุด" ให้ดังที่สุดเท่าที่จะทำได้

ค. รู้สึกสนุกกับการล้อเล่นแบบนี้ เพราะคุณแล้วไม่น่าจะมีอันตรายอะไร

3. คุณได้รับมอบหมายให้ชนของกองใหญ่ไว้ในห้องเก็บของภายในเวลาเที่ยง คุณก็เริ่มทำงานด้วยดีตั้งแต่เช้า จนเหลือเวลาอีก 10 นาทีจนถึงเวลาอาหารเที่ยงแต่ของที่เหลืออยู่ต้องใช้เวลาอีกประมาณครึ่งชั่วโมงจึงจะชนหมด รอบๆตัวก็ไม่มีใครจะช่วยคุณได้ คุณจะทำอย่างไร?

ก. รีบชนของที่เหลือนั้นใส่รถบรรทุกเพิ่มมากขึ้นเป็นสองเท่าและทำงานเร็วขึ้นเป็นสองเท่าของการทำงานปกติ

ข. อยู่ทำงานจนเสร็จ โดยยอมไปรับประทานอาหารเที่ยงช้าไปครึ่งชั่วโมง

ค. หยุดชนของนั้นเมื่อถึงเวลาเที่ยงตรงไปรับประทานอาหารแล้วกลับมาทำงานใหม่ในตอนบ่ายยอมเสี่ยงที่จะถูกหัวหน้าดู

4. คุณได้รับโทรศัพท์เรียกให้ไปทำงานในวันหยุดอย่างกะทันหันเพียงคนเดียว งานที่ทำคือยกของลงจากรถบรรทุก ขณะที่กำลังทำงาน คุณ

พบกับสิ่งที่ไม่เป็นหนึ่งซึ่งหนักมากและรูปร่างเพอะเพอะ คุณไม่แน่ใจว่าจะยกคนเดียวได้ คนที่อยู่ใกล้ๆ ขณะนั้นมีเพียงผู้จัดการโรงงานเพียงผู้เดียวซึ่งคุณก็รู้สึกเกรงอยู่นิดๆ คุณจะทำอย่างไร?

ก. ขนของลงจากรถบรรทุกนั้นทั้งหมดเท่าที่คุณจะทำได้ แล้วทิ้งลงไม่อันนั้นไว้ให้คนงานผลัดอื่นมาขนลง

ข. ถามผู้จัดการว่า เขาพอจะช่วยให้คุณยกลงไม่นั้นลงมาได้ไหม

ค. ตรวจสอบพลังงานทั้งหมดแล้วเอาหลังดันลงไม่ให้เคลื่อนไปเรื่อยๆ

5. มีรอยยกของคันหนึ่งวิ่งผ่านหน้าคุณไป เผอิญคุณเหลือบไปเห็นว่ารอยยกคันนั้นทำน้ำมันหล่อลื่นหกลงบนพื้นที่ใช้สัญจร ในกรณีนี้คุณจะทำอย่างไร?

ก. ส่งข่าวให้คนทำความสะอาดทราบ แล้วยืนใกล้ๆบริเวณนั้น เพื่อคอยบอกคนอื่นที่ผ่านมาให้ระวังตัว รอจนกว่าคนทำความสะอาดจะมาเช็ดน้ำมันนั้น

ข. ปล่อยน้ำมันทิ้งไว้เพราะคิดว่ามันคงไม่ทำความเดือดร้อนให้ใคร เมื่อคนทำความสะอาดมาพบเขาก็จะเช็ดให้สะอาดเอง

ค. รีบเดินไปหาผ้ามาเช็ดด้วยตัวเอง

6. คุณมีความจำเป็นที่จะต้องทำงานเร่งด่วนอยู่ชิ้นหนึ่งซึ่งจะทำให้สถานที่ทำงานของคุณสกปรกรกรุงรัง คุณทราบดีแต่ต้องรีบทำงานให้เสร็จ ทันใดนั้นนายจ้างของคุณเดินผ่านมา เมื่อเขาเห็นสภาพเช่นนั้น เขาแสดงความไม่พอใจโดยบอกว่า "คุณเห็นไหม มีอะไรที่ไม่เรียบร้อยรกรุงรัง ทำไมปล่อยให้ทำงานเป็นแบบนี้ รีบทำความสะอาด

โดยเร็ว" คุณจะทำอย่างไร?

ก. หยุดทำงานทั้งหมดแล้วรีบทำความสะอาด ทั้งๆที่แน่ใจว่างานเร่งด่วนนั้นต้องไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด

ข. บอกให้นายจ้างตัดสินใจเอาว่า จะเอาผลผลิตหรือจะเอาโรงงานสะอาด

ค. ให้เหตุผลนายจ้าง กลัวงานไม่เสร็จจึงไม่ได้ทำความสะอาด เมื่องานเสร็จแล้วจะรีบทำความสะอาดทันที

7. คุณเป็นนักเพาะกายที่มีกล้ามเนื้อใหญ่โตและสง่างามเป็นที่น่าภูมิใจยิ่งนักและยังเป็นนักยกน้ำหนักด้วย วันหนึ่งมีคนมาท้าพนันให้คุณยกน้ำหนักในเวลาพักรับประทานอาหารโดยใช้ที่ยกน้ำหนักเหล็กที่มีรูปร่างเพอะเพอะทำให้อึดหรือยกลำบากซึ่งเป็นเจตนาของผู้ท้าพนันยกน้ำหนักนั้นสนุกสนานยิ่งขึ้น เพื่อนสนิทของคุณหลายคนสนับสนุนให้คุณรับคำท้านั้นเพราะแน่ใจว่าคุณต้องชนะ คุณจะทำอย่างไร?

ก. บอกผู้ท้าพนันว่า คุณจะรับคำท้านั้นก็ต่อเมื่อใช้อุปกรณ์ยกน้ำหนักจริงๆ(บาร์เบล)

ข. แกล้งป่วยเมื่อวันแข่งขันมาถึง

ค. รับคำท้าทันทีเพราะเกียรติและชื่อเสียงของการเป็นนักเพาะกายของคุณนั้นสำคัญมาก ไม่ว่าจะยกน้ำหนักในลักษณะใด

8. คุณเป็นช่างไฟฟ้าประจำโรงงาน ตอนบ่ายวันหนึ่ง หลังอาหารเที่ยงมีเหตุขัดข้องที่สายไฟฟ้าทำให้ไฟดับเลยทำให้หยุดงานส่วนสำคัญของโรงงานทั้งหมด ผู้จัดการเรียกคุณไปแก้ไข คุณก็ปฏิบัติตามโดยใช้น้ำมันขึ้นไปซ่อมสายไฟฟ้า ขณะยืนทำงานอยู่บนบันไดนั้น คุณรู้สึกมัน

ศีรษะและเจ็บบริเวณท้องและหน้าอก คุณคิดว่าอาจจะเนื่องมาจากอาหารไม่ย่อยแต่ก็ไม่แน่ใจ ปกติที่โรงงานจะมีช่างไฟอีกคนหนึ่งทั่ววันนั้นเขาหยุดพักร้อน คุณจะทำอย่างไร?

ก. ลงจากบันไดมากินยาช่วยย่อยอาหาร รอสักครู่แล้วค่อยปีนบันไดขึ้นไปทำงานต่อ

ข. บอกหัวหน้างานว่า คุณไม่สบายทั้งๆที่ทราบดีว่า หัวหน้างานอาจจะส่งคุณไปหาแพทย์หรือให้กลับบ้าน แล้วงานทั้งโรงงานก็ต้องหยุดชะงักจนกว่าจะหาช่างคนใหม่มาซ่อมไฟฟ้าแทนคุณได้

ค. เลิกกังวลเกี่ยวกับอาการผิดปกติเหล่านั้น รีบซ่อมไฟฟ้าให้เสร็จโดยเร็ว

9. หลังอาหารเที่ยงวันหนึ่ง คุณต้องรีบกลับไปทำงานเลยไม่มีเวลาสูบบุหรี่ในโรงอาหาร ขณะที่คุณกำลังทำงานอยู่นั้นเกิดนึกอยากสูบบุหรี่ขึ้นมา แต่ในสถานที่ทำงานมีป้ายปิดประกาศ "อันตราย ห้ามสูบบุหรี่" เท่าที่คุณประเมินดูแล้วก็ไม่น่าจะมีอันตรายอะไรในบริเวณนั้น ยิ่งไปกว่านั้นนายจ้างไม่มาทำงาน คุณจะทำอย่างไร?

ก. จุดบุหรี่สูบทันที เพราะคิดว่าบุหรี่มีมวนเดียวไม่น่าจะทำให้เกิดอันตรายอะไรขึ้นมา

ข. ตัดสินใจยอมอดบุหรี่ไว้ทั้งๆที่คิดอยากสูบบุหรี่ตลอดเวลา

ค. จุดบุหรี่สูบ เพราะเพื่อนคนอื่นก็แอบสูบบุหรี่มาแล้วแต่ก็ไม่เห็นจะมีอะไรเกิดขึ้น

10. คุณทำงานเกี่ยวข้องกับสารเคมีที่เป็นอันตราย คุณมีหน้าที่เทโซดาไฟซึ่งมีโอกาสจะกระเด็นได้ คุณได้รับการอบรมให้ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายคือครอบตาหรือกระจังหน้าขณะเทโซดาไฟ วันหนึ่งปรากฏว่าอุปกรณ์ป้องกันนั้นเกิดหายไป คุณจะทำอย่างไร?

ก. ลงมือทำงานโดยใช้ความระมัดระวังอย่างที่สุด

ข. มองรอบๆตัวเพื่อหาสิ่งทดแทนอุปกรณ์ป้องกันอันตราย พบแว่นตาเล็กๆ อันหนึ่ง คุณหยิบมาสวมแล้วลงมือทำงาน

ค. ไม่ยอมทำงานโดยไม่มีเครื่องป้องกัน

11. คุณเป็นคนงานใหม่และกำลังถูกฝึกให้ทำงานประกอบชิ้นส่วนที่ซับซ้อนชิ้นหนึ่ง หลังจากนั้น 2-3 วัน คุณก็พบว่าคุณมีวิธีการทำงานที่ปลอดภัยกว่าวิธีที่ได้รับการฝึกสอนมาแต่การทำงานนั้นจะช้าลง คุณจะทำอย่างไร?

ก. ขออภัยให้หัวหน้าย้ายคุณไปอยู่แผนกอื่น

ข. ลงมือทำงานตามวิธีเก่าต่อไป เพราะว่าว่ามันเป็นวิธีที่ดีพอแล้วและไม่เหตุผลอะไรจะไปขัด

แย่งหัวหน้างาน

ค. แนะนำให้หัวหน้างานลองทำงานตามวิธีของคุณ

12. วันหนึ่งหลังจากเสร็จงานจากโรงงาน คุณกลับถึงบ้าน พบวบบรรยากาศในบ้านช่างเคร่งเครียดเสียเหลือเกิน เพราะบุตรชายอายุ 3 ขวบซึ่งเป็นลูกรักของคุณ ศีรษะบวมปูดออกมา ภรรยาได้แจ้งให้ทราบว่าคุณชายแสนคนนั้น ตกจากบันไดมีราวกันลงมาที่พื้น เผอิญโชคดีที่อีกสองสามชั้นก็จะตกลงพื้นแล้ว ลูกชายจึงบาดเจ็บเล็กน้อย คุณจะทำอย่างไร?

ก. ไปปลอบขวัญลูกชายแล้วเตือนลูกว่าควรหาเวลาขึ้นบันไดให้ระมัดระวังมากกว่านี้

ข. บอกภรรยาว่าคุณ เธอมีหน้าที่รับผิดชอบความปลอดภัยของลูก ในขณะที่คุณออกไปทำงานนอกบ้าน ดังนั้นจะต้องดูแลลูกชายให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

ค. หากทางทำราวบันไดโดยเร็ว แม้ว่าจะทำให้บ้านราคาแพงของคุณต้องเสียความสวยงามลงไปบ้าง

13. คุณเป็นพนักงานขับรถของบริษัท วันหนึ่งบริษัทได้จัดภาพยนตร์มาฉายให้พนักงานชม เป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับวิธีการขับรถยนต์ให้ปลอดภัย เวลานั้นอยู่ในเวลาทำงานของบริษัท คุณจะทำอย่างไร?

ก. ไปชมภาพยนตร์นั้น ทั้งๆที่รู้ว่าตัวเองเป็นนักขับรถที่ดีอยู่แล้ว

ข. ไปชมภาพยนตร์นั้นเพื่อช่วยโอกาสสอนหลังพักนอน

ค. ไม่เข้าชมภาพยนตร์เพราะมั่นใจว่าคุณเป็นนักขับรถที่ดีพออยู่แล้ว

14. คุณกำลังทำงานทำ วันหนึ่งเห็นประกาศรับสมัครงานในหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นงานที่คุณคิดว่าสามารถทำได้และรายได้ก็ดีด้วย คุณทราบประวัติไม่เกี่ยวกับความปลอดภัยของบริษัทนี้ โดยทราบว่าคนงาน 2 คนได้รับอุบัติเหตุถึงแก่กรรมเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว คุณจะทำอย่างไร?

ก. บอกกับตัวเองว่า ความปลอดภัยเป็นเรื่องที่ตืดเงินเป็นเรื่องใหญ่ ดังนั้นจึงตัดสินใจสมัครเข้าทำงาน

ข. ตัดสินใจว่า ไม่มีอะไรสำคัญยิ่งไปกว่าเงิน และยอมสมัครเข้าทำงานในสถานที่ที่ไม่มีความปลอดภัยเช่นนั้น

ค. ให้เหตุผลกับตัวเองว่า บริษัทอาจจะโชคร้ายที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ถ้าคุณเข้าไปทำงานในสถานที่ทำงานแห่งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า คุณจะ

ต้องได้รับอุบัติเหตุเสมอไป

คำเฉลย

1. ข. (การบอกเช่นนั้นไม่ใช่เรื่องที่น่าละอายหรือเสียหายโดยเฉพาะพนักงานใหม่เช่นคุณ)

2. ก. (การหยอกล้อกันอาจเกิดอันตรายกับผู้ที่ทำงานกับเครื่องจักรได้ การที่คุณทำแบบขอ ก. นี้สามารถป้องกันอุบัติเหตุได้)

3. ค. (ถ้าคุณทำงานเลยเวลาอาหารเที่ยง โอกาสที่คุณจะขาดความระมัดระวังก็จะมีมากขึ้นซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย)

4. ข. (ผู้จัดการคงไม่ได้คุณออกจากงานเพียงแคคุณต้องการทำงานอย่างปลอดภัย ถ้าเขาไม่สามารถช่วยคุณได้เขาควรถูกหาทางออกให้ เช่น อาจจะให้คนจกกว่าจะมีคนมาช่วย)

5. ก. (ในขณะที่คุณเดินไปหาผ้ามาเช็ดน้ำมันด้วยตัวเอง อาจจะมีบางคนมองไม่เห็นและลื่นหกล้มจนได้รับบาดเจ็บได้ ดังนั้นคุณควรคอยจนกว่าจะมีคนมาเช็ด)

6. ก. (นายจ้างสั่งให้ทำความสะอาดก็จงปฏิบัติตาม เขาทราบดีว่าจะทำให้เขาช้าลงแต่ปลอดภัยขึ้น)

7. ก. (การเลือกเช่นนั้นจะเป็นการรักษาเกียรติยศของคุณและยังเป็นการป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับกระดูกสันหลังและต้นคอของคุณด้วย)

8. ข. (ถ้าคุณมีอาการเช่นนั้นแสดงว่ามีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นในร่างกายของคุณแล้วเป็นการไม่คุ้มค่าที่จะเสี่ยงขึ้นไปทำงานบนที่สูง โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับ กระแสไฟฟ้า)

9. ข. (การอยากสูบบุหรี่ไม่เคยทำอันตรายรุนแรง ผลผลิตอาจจะลดลงบ้างแต่ก็ยังดีกว่าการระเบิดหรือการเกิดเพลิงไหม้)

10. ค. (นายจ้างคงจะเข้าใจคุณพร้อมหาเครื่องป้องกันใหม่ให้ การใช้เครื่องมือที่สามารถป้องกันได้เพียงเล็กน้อยหรือแค่บางส่วนก็เกือบจะเหมือนไม่มีเครื่องป้องกันใดๆเลย)

11. ค. (ข้อเสนอแนะของคุณอาจจะทำให้หัวหน้างานเกิดความคิดใหม่ขึ้นมา ดังนั้นจึงไม่ต้องกลัวที่จะเสนอความคิดใหม่ๆที่เห็นวาทิ)

12. ค. (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเพียงการเตือนให้ระวังเท่านั้น ถ้าบุตรชายของคุณจะต้องตกลงมาอีกในคราวหน้า คงจะไม่แค่หัวหรือบวมปูดแต่จะต้องเป็นอะไรที่รุนแรงกว่านี้แน่)

13. ก. (คนที่คิดว่าตัวเองดีเดินกว่าที่จะเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมแล้ว คนๆนั้นเป็นผู้ที่ลืมหู)

14. **ข้อนี้ตอบอิสระ** ไม่นับคะแนน คำตอบขึ้นอยู่กับความคิดเห็นด้วยเหตุผลส่วนตัวของแต่ละบุคคล

การประเมินผล

ถ้าทำแบบทดสอบข้างต้นผิดเกินกว่า 2 ข้อจากทั้งหมด 13 ข้อ แสดงว่า มีทัศนคติหรือเจตคติต่อความปลอดภัยอยู่ในระดับที่ยังไม่ดีพอ